

THAM LUẬN

Thống nhất về thời điểm, thời gian lập Báo cáo thống kê hình sự liên ngành; cách tính đối với một số chỉ tiêu, tiêu chí hiện còn có quan điểm khác nhau giữa cơ quan Công an và cơ quan Viện kiểm sát; kiến nghị đề xuất, hoàn thiện trong thực hiện hoạt động thu thập, tổng hợp, đối chiếu, kiểm tra..., tiếp ký Báo cáo thống kê

Thống kê hình sự liên ngành theo quy định tại Thông tư liên tịch số 05/2018/TTLT-VKSNDTC-TABDTC-BCA-BQP ngày 12/11/2018 “quy định phối hợp giữa các cơ quan trong thực hiện thống kê hình sự” (*Thông tư liên tịch số 05/2018*) là quá trình thu thập, phân tích, trình bày dữ liệu số về các yếu tố liên quan đến hoạt động tố tụng hình sự, công tác quản lý tạm giam, thi hành hành án hình sự. Thống kê hình sự liên ngành có vai trò quan trọng trong việc đo lường, đánh giá tình hình tội phạm và các hành vi vi phạm pháp luật xảy ra theo từng giai đoạn cụ thể. Qua 5 năm thực hiện công tác thống kê hình sự liên ngành đã đạt được những kết quả quan trọng về mọi mặt, điển hình như: Số liệu thống kê hình sự liên ngành là cơ sở để phân tích, đánh giá chính xác, khách quan tình hình tội phạm và các hành vi vi phạm pháp luật, từ đó tham mưu cho Đảng, Nhà nước đề ra các chủ trương, giải pháp phòng chống tội phạm có hiệu quả. Đồng thời, số liệu thống kê hình sự liên ngành cũng là căn cứ quan trọng để đánh giá chất lượng, hiệu quả các mặt công tác của các bộ ngành có liên quan và các cơ quan tiến hành tố tụng từ Trung ương đến địa phương, điều đó cho thấy công tác thống kê số liệu, lập báo cáo thống kê về số liệu đã được các bộ, ngành quan tâm, có sự thống nhất cao và đi vào nề nếp. Tuy nhiên, việc thực hiện công tác thống kê hình sự còn gặp phải không ít những khó khăn, vướng mắc cụ thể như:

1. Thời gian lập báo cáo thống kê hình sự liên ngành

Theo quy định tại Điều 6 Thông tư liên tịch số 05/2018 kỳ thống kê hình sự liên ngành được thực hiện theo định kỳ hằng tháng, số liệu được thống kê từ ngày 01 đến ngày cuối cùng của tháng. Với việc quy định mốc thời hạn báo cáo như trên là sự thuận lợi đối với ngành Tòa án, Viện kiểm sát bởi mốc thời gian gắn liền với các kỳ báo cáo chuyên biệt của các ngành.

Bộ Công an, Bộ Quốc phòng thực hiện theo Nghị định số 09/2019/NĐ-CP ngày 24/11/2019 của Chính phủ quy định về chế độ báo cáo của các cơ quan hành

chính Nhà nước theo đó thời gian chốt số liệu báo cáo định kỳ hằng tháng tính từ ngày 15 tháng trước đến 14 tháng sau và tương tự với Quý, 6 tháng và năm.

Như vậy, trong Ban Chỉ đạo thống kê liên ngành Trung ương, các đơn vị thành viên có mốc thống kê khác nhau. Sau 05 năm thực hiện công tác thống kê hình sự liên ngành có lúc, có nơi số liệu thống kê còn chưa có sự thống nhất, số ít đơn vị, địa phương thể hiện sự thiếu trách nhiệm khi đưa số liệu báo cáo theo ngành vào báo cáo thống kê hình sự liên ngành dẫn đến khó khăn cho công tác đối chiếu, tiếp ký báo cáo, tạo lên sự chênh lệch về số liệu, chưa phản ánh đúng thực trạng, tình hình tội phạm và các hành vi vi phạm pháp luật xảy ra.

2. Cách tính đối với một số chỉ tiêu, tiêu chí hiện còn có quan điểm khác nhau giữa cơ quan Công an và cơ quan Viện kiểm sát các cấp

Thông tư liên tịch số 05/2018, Quyết định số 71/QĐ-VKSTC ngày 08/3/2019 của Ban Chỉ đạo thống kê hình sự liên ngành Trung ương đã quy định cụ thể các chỉ tiêu, tiêu chí thống kê, tuy nhiên sau 05 năm thực hiện đến nay đã bộc lộ, tồn tại những quan điểm trái chiều về một số tiêu chí thống kê, *điển hình như:*

(1) Có được xác định là tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố hay không đối với những trường hợp mà Cơ quan điều tra, Cơ quan được giao nhiệm vụ tiến hành một số hoạt động điều tra sau khi tiếp nhận tố giác, tin báo về tội phạm của cá nhân, cơ quan, tổ chức mà tiến hành: ⁽¹⁾ Bắt người phạm tội quả tang; ⁽²⁾ Giữ người trong trường hợp khẩn cấp hoặc ⁽³⁾ Người phạm tội tự thú. Sau đó, xác định đã rõ dấu hiệu tội phạm, ra Quyết định khởi tố vụ án hình sự, không ra Quyết định phân công giải quyết nguồn tin về tội phạm, Viện kiểm sát không ra Quyết định phân công kiểm sát việc tiếp nhận, giải quyết nguồn tin về tội phạm theo quy định tại khoản 1, 2 Điều 9 Thông tư liên tịch số 01/2017/TTLT-BCA-BQP-BTC-BNN&PTNT-VKSNDTC ngày 29 tháng 12 năm 2017 của Bộ trưởng Bộ Công an, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng, Bộ trưởng Bộ Tài chính, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Viện kiểm sát nhân dân tối cao quy định việc phối hợp giữa các cơ quan có thẩm quyền trong việc thực hiện một số quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015 về tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố.

(2) Đối với các chế định bắt buộc phải có phê chuẩn của Viện kiểm sát thì thời điểm thống kê từ khi nào? Cơ quan điều tra thống kê từ khi ban hành văn

bản; Viện kiểm sát thống kê từ thời điểm có phê chuẩn của Viện kiểm sát dẫn đến chênh lệch về số liệu, gây khó khăn cho công tác thống kê, đối chiếu.

(3) Đối với các chỉ tiêu Quốc hội giao chưa có hướng dẫn cách tính tỷ lệ như: tỷ lệ giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố đạt trên 90%; Điều tra khám phá các loại tội phạm đạt trên 75%, các tội phạm rất nghiêm trọng, đặc biệt nghiêm trọng đạt trên 90% tổng số án khởi tố.

Đây là những khó khăn, bất cập cần phải có sự thống nhất giữa các ngành có liên quan để đảm bảo thực hiện hiệu quả các mặt công tác của liên ngành tư pháp nói chung, của từng bộ, ngành có liên quan nói riêng. Do vậy, Bộ Công an đề xuất một số giải pháp như sau:

1. Trong quá trình nghiên cứu sửa đổi, bổ sung Thông tư liên tịch số 05/2018 đề nghị liên ngành tiếp tục quy định cụ thể về thời gian, thời hạn báo cáo tại Thông tư sửa đổi, bổ sung.

2. Cần tăng cường hơn nữa vai trò giám sát từ Trung ương đến cơ sở, đặc biệt là từ Ban Chỉ đạo thống kê Hình sự liên ngành Trung ương. Cần phải thiết lập một cơ chế giám sát, thường xuyên kiểm tra, đôn đốc, đánh giá tình hình thực hiện công tác thống kê tại các đơn vị, địa phương, nhằm kịp thời phát hiện sớm những vấn đề bất cập, tồn tại, nhất là tại những đơn vị, địa phương có biểu hiện thực hiện việc không tuân thủ kỳ hạn báo cáo thống kê theo quy định để kịp thời chấn chỉnh, khắc phục, đồng thời tham mưu với Ban Chỉ đạo liên ngành Trung ương đề ra các giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc.

3. Hiện nay, Bộ Công an đã ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác điều tra, xử lý tội phạm và triển khai phần mềm Điều tra hình sự đến Cơ quan điều tra, Cơ quan được giao tiến hành một số hoạt động điều tra trong Công an nhân dân. Phần mềm được thiết kế đầy đủ các trường thông tin từ khi tiếp nhận nguồn tin cho đến khi kết thúc điều tra, đề nghị truy tố. Phần mềm được thiết kế để liên kết dữ liệu giữa Bộ Công an với các bộ, ngành; số liệu thống kê khi liên kết dữ liệu sẽ đảm bảo chính xác như thực tế, đảm bảo mốc thời gian thống kê theo yêu cầu của các bộ, ngành. Sau khi triển khai ổn định, Bộ Công an tiếp tục hoàn thiện, nâng cấp để sử dụng đối với hệ thống Cơ quan điều tra, Các cơ quan được giao nhiệm vụ tiến hành một số hoạt động điều tra; chủ động trao đổi, nâng cấp chia sẻ liên kết dữ liệu với các bộ, ngành khác, đặc biệt là Viện kiểm sát nhân dân. Mặt khác, hiện nay phần

mềm đã được thiết kế chờ kết nối với Cơ sở dữ liệu quản lý thi hành tạm giam, tạm giữ; Cơ sở dữ liệu thi hành án hình sự.

Do vậy, đề nghị Viện kiểm sát nhân dân tối cao, với vai trò là cơ quan thường trực Ban chỉ đạo, quan tâm, tham mưu với Ban Chỉ đạo thống kê hình sự liên ngành Trung ương phối hợp với Bộ Công an nghiên cứu, kết nối chia sẻ dữ liệu trên nền tảng cơ sở Phần mềm Điều tra hình sự do Bộ Công an đang xây dựng, quản lý, sử dụng hoặc cho triển khai ngay việc xây dựng hệ thống phần mềm thống kê hình sự dùng chung, nhằm cải thiện những tồn tại liên quan đến thời gian chốt số liệu thống kê giữa các ngành.

4. Đối với việc có được xác định là tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố hay không đối với những trường hợp được nêu ở trên, hiện nay Bộ Công an và Viện kiểm sát nhân dân tối cao đã có quan điểm thống nhất, tuy nhiên chưa có văn bản hướng dẫn liên ngành, do vậy công tác triển khai thực hiện còn vướng mắc. Do vậy, để thực hiện thống nhất nội dung này, Bộ Công an đề nghị cần phải có văn bản hướng dẫn thống nhất liên ngành đối với các chỉ tiêu công tác hiện đang còn những cách hiểu, cách tính khác nhau, nhằm tạo thuận lợi cho công tác thu thập, thống kê số liệu hình sự liên ngành.

5. Tổ chức nghiên cứu, rà soát, đổi mới hệ thống chỉ tiêu, biểu mẫu và hướng dẫn thống kê liên ngành, kịp thời bổ sung các chỉ tiêu, tiêu chí thống kê còn thiếu hoặc không đầy đủ do yêu cầu của thực tiễn đặt ra trong tình hình mới. Trong đó, trọng tâm là nghiên cứu để sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện Hệ thống chỉ tiêu, tiêu chí thống kê ban hành kèm theo Thông tư liên tịch số 05/2018 và Quyết định số 71/QĐ-VKSTC ngày 08/3/2019 của BCĐ TKHSLN Trung ương. Bên cạnh đó, cần bổ sung các chỉ tiêu thống kê mới để phục vụ tốt hơn cho công tác chỉ đạo, điều hành và đánh giá tình hình giải quyết các vụ án hình sự.